

ר' עובדיה מברטנורא

ולהפסיד מכאן: אם בא חכם למזרח. חוץ לתחום עירי ורוצה אני ללמוד מפיו, ועכשיו איני יודע לאיזה צד יבא ולמחר אשמע מבני אדם הבאים משם לכאן ע"י עירוב: רבי יהודה אומר. אם באו מכאן ומכאן ואחד מהם רבו, ילך אצל רבו ולא אצל האחר דקים לן בגויה דבשעת קניית עירוב בין השמשות דעתיה דלקני ליה ההוא עירוב דלצד רביה. ואין הלכה כר"י, דזמנין דניחא ליה לאינש בחבריה טפי מרביה: ו מערב אדם שני עירובין. אם היה צריך לילך יום ראשון לכאן ויום שני לכאן, יכול לערב למזרח ולמערב ערב יום הראשון, ואומר עירובי של מזרח יקנה לי היום לצורך מחר, ועירובי של מערב יקנה לי בין השמשות דלמחר לצורך יום שני. דקסבר ר"א שבת וי"ט לאו כחד יומא אריכא נינהו אלא ב' קדושות [הן], ובין השמשות דקמא לדידיה הוא דקני ולא ליום שני: עירובי בראשון ובשני כבני עירי. כלומר ואם לא היה צריך לילך אלא ביום ראשון, ובשני א"צ לזוז ממקומו ואינו רוצה להפסיד לא אלפים של תחומו מכאן ולא אלפים של תחומו מכאן, יערב עירוב אחד לצד שהוא רוצה לילך בו ביום ראשון, ואומר עירובי זה יקנה לי לצורך מחר, ובשני הריני

העיר לכל רוח, כאילו לא הנחתי עירוב.

וכן מתנה אדם על עירובו, כדי ללכת מחוץ לתחום לשמוע דרשת החכם, ואומר: **אם בא חכם מן המזרח וידרוש מחוץ לתחום במזרח העיר - הרי עירובי שהנחתי למזרח יקנה לי שביתה בין השמשות, ואם בא חכם מן המערב - הרי עירובי שהנחתי למערב יקנה לי שביתה בין השמשות. ואם בא לכאן ולכאן - שבאו שני חכמים אחד למזרח העיר ואחד למערב - למקום שארצה אלך. ואם לא יבוא חכם לא לכאן ולא לכאן - הריני כבני עירי ויש לי אלפיים אמה מן העיר לכל רוח.**

רבי יהודה אומר: אם באו שני חכמים לדרוש, אם היה אחד מהן רבו - הולך אצל רבו, שמן הסתם דעתו בין השמשות שיקנה לו העירוב שבצד רבו. **ואם היו שניהם רבותיו - למקום שירצה ילך** אך חכמים סוברים שאפילו אחד מהם רבו ילך למי שירצה, שפעמים ומעדיף האדם הקבלת פני חכם אחר על הקבלת פני רבו:

דין עירוב תחומין ביום טוב

משנה ו

רבי אליעזר אומר: אם חל יום טוב הסמוך לשבת, בין שחל יום טוב מלפניה - לפני השבת, ביום שישי, ובין שחל יום טוב מלאחריה - לאחר השבת, ביום ראשון, ורוצה ללכת חוץ לתחום עירו ביום הראשון לצד אחד וביום השני לצד אחר, **מערב אדם שני עירובין שני הצדדים ואומר:** עירובי הראשון - ליום הראשון למזרח - יקנה לי היום בבין השמשות לצד מזרח, **והשני** - עירובי ליום השני למערב - יקנה לי מחר בבין השמשות לצד מערב. או שאומר: **הראשון למערב, והשני למזרח.**

אם אינו צריך ללכת מחוץ לתחום אלא באחד מן הימים, מניח עירוב אחד ואומר: **עירובי הראשון** - עירובי זה יקנה לי ליום הראשון, **והשני** - וביום השני הריני

ר' עובדיה מברטנורא
כבני עירי שלא עירבו. או אם
היה צריך לילך בשני ולא
בראשון, יאמר עירוב זה יקנה
לי בין השמשות של מחר
ובראשון אהיה כבני עירי: או
מערב לשני הימים. היינו לרוח
אחת דאמרי לעיל. והא תו למה
לי. אלא הכי קאמרי ליה רבנן
לרבי אליעזר אי אתה מודה
ליום אחד דאו מערב לרוח
אחת או אינו מערב כל עיקר,
שאינו יכול לומר חצי יום
עירובי למזרח וחצי יום עירובי
למערב. לשני הימים נמי,
דהיינו לשבת ויום טוב, או
מערב כמו ליום אחד או אינו
מערב כל עיקר. דספיקא להו
לרבנן שבת ויום טוב אי כיומא
אריכא דמו אי לא, ועבדי הכא
לחומרא דאין יכול לערב לשתי
רוחות דלמא חדא קדושה היא,
והכא לחומרא דאמרי לקמן
נאכל בראשון אין עירוב לשני,
דלמא שתי קדושות הן ולא
כיומא אריכא דמו: מוליכו.
השליח ערב יום טוב שלפני
שבת ומחשיך עליו עד שיקנה
העירוב: ונוטל ובא לו. שמא
יאבד ושוב אין לו עירוב לשני,
כדקתני נאכל עירובו בראשון
עירוב בראשון ואין עירוב לשני:
ובשני. חוזר ומוליכו בשני.
דקיימא לן המערב בפת
בראשון ורוצה לערב בפת
בשני צריך שיערב באותו
עירוב עצמו שקרא עליו שם
מאתמול, ועתה שותק. אבל לא
בפת אחרת דבעי למיקרא

עליה השתא שם עירוב והוי מכין מיום טוב לשבת: נמצא משתכר בהליכתו. כלומר קונה לו
הליכה ליום מחר: ומשתכר בעירובו. שאוכלו. ויו"ט אחר השבת דלא אפשר בהכי, מוליכו בראשון
ואינו אוכלו וחוזר והולך שם בשני לראות אם קיים העירוב מחשיך עליו, ואם רוצה יאכלנו אחרי

כבני עירי שלא הניחו עירוב. או שהוא אומר:
עירובי השני - עירובי זה יקנה לי ליום השני,
והראשון - וביום הראשון הריני **כבני עירי**
שלדעת רבי אליעזר יום טוב ושבת הן שתי קדושות,
ובבין השמשות של היום הראשון העירוב קונה
שביתה ליום הראשון בלבד, ולכן יכול לערב לכל יום
לרוח אחרת.

וחכמים אומרים: מערב לרוח אחת לשני
הימים, **או אינו מערב כל עקר. או מערב לשני**
ימים לרוח אחת, **או אינו מערב כל עקר** שכן
חכמים מסופקים האם שבת ויום טוב הסמוכים הם
שתי קדושות, או שקדושה אחת הם ונחשבים כיום
אחד ארוך, ולכן אינו יכול לערב אלא לצד אחד, שמא
קדושה אחת הם.

פיצד יעשה המערב לשני הימים לרוח אחת? אם
חל יום טוב בערב שבת **מוליכו** את העירוב
בראשון - בערב היום הראשון, דהיינו בערב יום
טוב, בשביל יום טוב **ומחשיך עליו** - וממתין שם
עד שתחשך כדי שיקנה לו עירובו ליום טוב, **ונוטלו**
ובא לו לביתו עם מזון העירוב, שלא יאבד שם.
ולמחר **בשני** - בערב היום השני, דהיינו ביום טוב
מחשיך עליו - מוליך את העירוב למקום שביתתו,
וממתין עד שתחשך, כדי שיקנה לו עירובו שביתה
שם **ואוכלו** שכן בליל שבת אינו יכול לטלטלו
מרשות הרבים לביתו, **ונמצא משתכר בהליכתו**
- שיכול ללכת בשבת למקום שהוא רוצה, **ומשתכר**
בעירובו - שאכלו בליל שבת, ואינו מפסיד מזון
עירובו.

אם העירוב **נאכל בראשון** בליל יום טוב - **עירובו**

ר' עובדיה מברטנורא

כן: מודים אתם לי שהן שתי קדושות. דאמריתו נאכל עירוב בראשון אין עירוב לשני, ואי חדא קדושה ניהו הוה ליה כחד יומא אריכתא ויקנה בין השמשות של ראשון לשניהם, וכיון דשתי קדושות ניהו יכול לערב נמי לשתי רוחות, ורבנן אזלי הכא לחומרא והכא לחומרא כדאמרן, משום דמספקא להו. והלכה כרבי אליעזר דשבת ויום טוב שתי קדושות הן: ז שמא תתעבר. שמא יעשו ב"ד הגדול אלול מעובר ויהיו ב' ימים טובים, יום ל' של אלול ויום ל"א, והוא צריך לילך בראשון לצד אחד ובשני לצד אחר: מערב שני עירובין. ומניחן בערב יו"ט זה לכאן וזה לכאן ואומר וכו': ולא הווי לן חכמים. דקסברי קדושה אחת הן. והלכה כחכמים בשני ימים טובים של ראש השנה. דלאו משום ספיקא בלבד אתקן שמא קדשו ב"ד את יום שלשים או יום ל"א ואחד מהם חול, אלא משום דשמא באו עדים מן המנחה ולמעלה, שנוהגין אותו היום קודש ולמחר קודש ותרוייהו קדושה אחת. אבל בשאר ימים טובים של גליות דלא אתקון אלא מספיקא דלא ידעינן מתי קדשו בית דין הגדול את החדש, מודים חכמים לרבי יהודה דשתי קדושות הן. וחכמים האמורים

לְרֵאשׁוֹן - ליום טוב, וְאִינוּ עֵרוֹב לְשֵׁנִי - לשבת, שמא הן שתי קדושות וצריך להניח עירוב לכל אחד מהימים, וכיון שנאכל עירובו בראשון הרי שלא קנה לו עירוב לשני. אָמַר לָהֶם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: בדבריכם אלו מודים אתם לי שהן שתי קדושות ולכן העירוב לא קנה לשני הימים, אולם חכמים הסתפקו בכך והלכו כאן לחומרא (ואינו יכול לערב אלא לצד אחד, שמא הן קדושה אחת) וכאן לחומרא (ואם נאכל עירובו בראשון, אין עירוב לשני, שמא הן שתי קדושות):

משנה ז

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: רֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׁהֵי יָרֵא שְׁמָא תִתְעַבֵּר - שיעשו את אלול מעובר, וראש השנה יהיה שני ימים, יום ל' של אלול ויום ל"א, והוא צריך ללכת ביום א' לצד אחד וביום ב' לצד שני, מְעַרְב אֲדָם - מניח בערב ראש השנה שני עירובין לשני הצדדים שרוצה ללכת בהם, וְאָמַר: עֵרוֹבֵי בְּרֵאשׁוֹן לְמִזְרָח - עירובי ליום הראשון הוא לצד מזרח, וּבִשְׁנֵי לְמַעְרָב - עירובי ליום השני הוא לצד מערב, או שאומר: בְּרֵאשׁוֹן לְמַעְרָב וּבִשְׁנֵי לְמִזְרָח. ואם אינו צריך ללכת אלא רק ביום אחד בלבד, מניח עירוב אחד ואומר: עֵרוֹבֵי בְּרֵאשׁוֹן - עירובי יקנה לי ליום הראשון, דהיינו ליום ל', וּבִשְׁנֵי הַרְיֵנִי כְּבִנֵי עִירִי, או שאומר: עֵרוֹבֵי בִשְׁנֵי - עירובי יקנה לי ליום השני, דהיינו ליום ל"א, וּבְרֵאשׁוֹן הַרְיֵנִי כְּבִנֵי עִירִי, שלדעת רבי יהודה שני ימי ראש השנה הם מספק (שמא קידשו בית דין את יום ל' או ל"א), ונמצא שאחד מהם חול, ולכן יכול לערב בכל יום לצד אחר.

וְלֹא הוּדוּ לֹו חֲכָמִים שלדעתם שני הימים של

ראש השנה אינם רק משום ספק, אלא משום חשש שמא יבואו עדים ביום ל' באלול מן המנחה ולמעלה ויעידו שראו את הלבנה, ולכן נהגו מלכתחילה אותו היום קודש